

**PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W BYDGOSZCZY**

ul. Długa 47,
85-034 Bydgoszcz
tel. (052) 345-56-44, Fax (052) 345-56-17,
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 10 września 2008 r.

Znak: RBG 61-14/08/MB

DECYZJA RBG 24/2008

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.: Dz.U. z 2007r. Nr 99, poz. 660, Dz.U. z 2007r. Nr 171, poz. 1206) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. *w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. Nr 134 poz. 939)

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, praktykę stosowaną przez **Krzysztofa Łabędzkiego** prowadzącego **Biuro Podróży KRISTO w Bydgoszczy**, polegającą na zamieszczeniu we wzorcach umownych postanowień umownych o następującej treści:

1. „W przypadku rezygnacji z wyjazdu uczestnik z przyczyn leżących po jego stronie, usługodawca dokona następujących potrąceń:
  - a) w razie rezygnacji złożonej w terminie do 21 dni przed datą wyjazdu – opłatę w wysokości poniesionych kosztów,
  - b) w razie rezygnacji złożonej w terminie od 20 do 7 dni przed datą wyjazdu-potrąca się 25% kosztów wyjazdu,
  - c) w razie rezygnacji złożonej w terminie od 7 do 4 dni przed datą wyjazdu- potrąca się 80% kosztów wyjazdu,
  - d) w razie rezygnacji złożonej w terminie krótszym niż 3 dni przed datą wyjazdu – potrąca się 100% kosztów wyjazdu. Rezygnacja z wyjazdu następuje wyłącznie w formie pisemnej”;
2. „Uczestnik może zgłosić organizatorowi reklamacje na piśmie nie później niż 14 dni od zakończenia imprezy pod warunkiem zgłoszenia zastrzeżeń pilotowi w trakcie wyjazdu. Reklamacje rozpatrywane będą nie później niż 30 dni po zakończeniu imprezy”;

które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (poz. 216, 1246)

i nakazuje się zaniechanie stosowania tej praktyki.

II. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7

rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939) w związku ze stwierdzeniem stosowania przez Krzysztofa Łabędzkiego prowadzącego Biuro Podróży KRISTO w Bydgoszczy, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, opisanych w pkt 1

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na Krzysztofa Łabędzkiego prowadzącego Biuro Podróży KRISTO w Bydgoszczy, karę pieniężną w wysokości 270 zł (słownie: dwieście siedemdziesiąt złotych), płatną do budżetu państwa.

UZASADNIENIE

W związku z działaniami Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu lub organ antymonopolowy) związanymi z kontrolą wzorców umownych stosowanych przez organizatorów turystyki, Delegatura Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy przeprowadziła czynności kontrolne dotyczące działalności Krzysztofa Łabędzkiego prowadzącego Biuro Podróży KRISTO w Bydgoszczy (dalej: Krzysztof Łabędzki). Prezes Urzędu w toku postępowania wyjaśniającego wstępnie ustalił, iż działalność przedsiębiorcy może odbywać się z naruszeniem przepisów prawa, uzasadniającym wszczęcie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym – Postanowieniem Nr 98/2008 z dnia 10 kwietnia 2008r. – Prezes Urzędu wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Krzysztofa Łabędzkiego prowadzącego Biuro Podróży KRISTO w Bydgoszczy praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których stanowi art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* [zw. dalej także *ustawą o ochronie(...)*], polegających na zamieszczeniu we wzorcach umownych postanowień umownych o następującej treści:

1. „W przypadku rezygnacji z wyjazdu uczestnik z przyczyn leżących po jego stronie, usługodawca dokona następujących potrąceń:
  - a) w razie rezygnacji złożonej w terminie do 21 dni przed datą wyjazdu – opłatę w wysokości poniesionych kosztów,
  - b) w razie rezygnacji złożonej w terminie od 20 do 7 dni przed datą wyjazdu-potrąca się 25% kosztów wyjazdu,
  - c) w razie rezygnacji złożonej w terminie od 7 do 4 dni przed datą wyjazdu- potrąca się 80% kosztów wyjazdu,
  - d) w razie rezygnacji złożonej w terminie krótszym niż 3 dni przed datą wyjazdu – potrąca się 100% kosztów wyjazdu. Rezygnacja z wyjazdu następuje wyłącznie w formie pisemnej”;
2. „Uczestnik może zgłosić organizatorowi reklamacje na piśmie nie później niż 14 dni od zakończenia imprezy pod warunkiem zgłoszenia zastrzeżeń pilotowi w trakcie wyjazdu. Reklamacje rozpatrywane będą nie później niż 30 dni po zakończeniu imprezy”;

które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (poz. 216, 1246).

W toku niniejszego postępowania skarżony przedsiębiorca pismem z dnia 15 kwietnia 2008 r. odniósł się do postawionych zarzutów. Załącznikiem do ww. pisma był poprawiony wzorzec umowny, z którego wyeliminowano kwestionowane postanowienia umowne. Pismem z dnia 2 czerwca 2008r. Krzysztof Łabędzki wyjaśnił, iż z dniem 1 maja 2008r. zawiesił działalność na okres trzech miesięcy. Natomiast wraz z pismem z dnia 17 czerwca 2008r. wpłynęły do Delegatury w Bydgoszczy, przesłane przez Krzysztofa Łabędzkiego dokumenty potwierdzone w systemie elektronicznym, dotyczące wyrejestrowania płatnika składek oraz wyrejestrowanie z ubezpieczeń przez Zakład Ubezpieczeń

Spółecznych, które świadczą o zawieszeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez Krzysztofa Łabędzkiego na okres 3 miesięcy, tj. od maja do lipca 2008r.

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

1. Strona postępowania:

– Krzysztof Łabędzki jest przedsiębiorcą wpisanym do Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Bydgoszczy pod nr 71430 (rejestracji dokonano dnia 8 grudnia 1999 r.).

Przedmiotem działalności jest m.in. pilotowanie wycieczek, promocja turystyczna, działalność agenta turystycznego polegająca na stałym pośrednictwie w zawieraniu umów .

(dowód: zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej, karta 9)

2. W związku z prowadzoną działalnością, Krzysztof Łabędzki wprowadził do obrotu i stosuje wzorce umowne, które m.in. zawierają postanowienia umowne o treści:

1. *„W przypadku rezygnacji z wyjazdu uczestnik z przyczyn leżących po jego stronie, usługodawca dokona następujących potrąceń:*

a) w razie rezygnacji złożonej w terminie do 21 dni przed datą wyjazdu – opłatę w wysokości poniesionych kosztów,

b) w razie rezygnacji złożonej w terminie od 20 do 7 dni przed datą wyjazdu-potrąca się 25% kosztów wyjazdu,

c) w razie rezygnacji złożonej w terminie od 7 do 4 dni przed datą wyjazdu- potrąca się 80% kosztów wyjazdu,

d) w razie rezygnacji złożonej w terminie krótszym niż 3 dni przed datą wyjazdu – potrąca się 100% kosztów wyjazdu. Rezygnacja z wyjazdu następuje wyłącznie w formie pisemnej”;

2. *„Uczestnik może zgłosić organizatorowi reklamacje na piśmie nie później niż 14 dni od zakończenia imprezy pod warunkiem zgłoszenia zastrzeżeń pilotowi w trakcie wyjazdu. Reklamacje rozpatrywane będą nie później niż 30 dni po zakończeniu imprezy”,*

które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (poz. 216, 1246).

(dowód: karta 6)

3. W toku niniejszego postępowania przedsiębiorca poinformował o zawieszeniu prowadzenia działalności gospodarczej, na dowód czego przedstawił dokumenty potwierdzone w systemie elektronicznym o wyrejestrowaniu płatnika składek oraz wyrejestrowaniu z ubezpieczeń przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Krzysztof Łabędzki przedkładając nowy wzorec Prezesowi Urzędu i informując o zawieszeniu postępowania, nie wykazał, iż z obrotu prawnego zostały weliminowane niedozwolone klauzule umowne.

(dowód: pismo skarżonego przedsiębiorcy, karta 18; wyrejestrowanie płatnia składek, karta 23; wyrejestrowanie z ubezpieczeń, karta 24)

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył:

Podstawą do rozstrzygania sprawy w oparciu o przepisy ustawy *o ochronie (...)* jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło, pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Krzysztofa Łabędzkiego. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu

publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie *o ochronie (...)*.

Art. 24 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)* stanowi, iż „Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.”, natomiast art. 24 ust. 2 pkt 1 określa, iż „Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego. (...).”

Do stwierdzenia praktyki, o której mowa w art. 24 ustawy *o ochronie (...)* konieczne jest wykazanie, iż przedsiębiorca stosuje we wzorcu umownym postanowienia, które zostały wpisane do prowadzonego przez Prezesa Urzędu rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym w art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego*.

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych oraz zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami.

Jak wspomniano wyżej, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy *o ochronie (...)*, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego*.

Należy w tym miejscu wskazać, iż wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479³⁶ – 479⁴⁵ k.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany w konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479⁴³ k.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...).” W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.o.k.ik. obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przestawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (...). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a u.o.k.ik. znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (...).”

Nie jest zatem konieczna dokładna literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest wykazanie, że wyżej wymienione, zakwestionowane przez Prezesa Urzędu zapisy wzorca umownego stosowanego przez Krzysztofa Łabędzkiego prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą Biuro Podróży KRISTO przy

zawieraniu umów o zorganizowanie imprezy turystycznej, są tożsame z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnymi wyrokami Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do Rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ *Kodeksu postępowania cywilnego* między innymi pod pozycjami: 216, 1246.

Ad I

W wyroku z dnia 13 października 2004r. (sygn. akt XVII Amc 73/03) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie umowne zapis, który następnie został wpisany pod pozycją 216 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „Koszty ponoszone przez uczestnika w przypadku rezygnacji: a) co najmniej 50 dni przed datą wyjazdu potrąca się 10% ceny imprezy w zł., b) w terminie 49-20 dni przed datą wyjazdu potrąca się 40% ceny imprezy w zł., c) w terminie 19-12 dni przed datą wyjazdu potrąca się 60% ceny imprezy w zł., d) w terminie 11-7 dni przed datą wyjazdu potrąca się 80% ceny imprezy w zł., e) w terminie krótszym niż 7 dni przed datą wyjazdu potrąca się 100% ceny imprezy w zł.” Zarówno zapis umowy o treści: „W przypadku rezygnacji z wyjazdu uczestnik z przyczyn leżących po jego stronie, usługodawca dokona następujących potrąceń: a) w razie rezygnacji złożonej w terminie do 21 dni przed datą wyjazdu – opłatę w wysokości poniesionych kosztów; b) w razie rezygnacji złożonej w terminie od 20 do 7 dni przed datą wyjazdu – potrąca się 25% kosztów wyjazdu; c) w razie rezygnacji złożonej w terminie od 7 do 4 dni przed datą wyjazdu – potrąca się 80% kosztów wyjazdu; d) w razie rezygnacji złożonej w terminie krótszym niż 3 dni przed datą wyjazdu – potrąca się 100% kosztów wyjazdu. Rezygnacja z wyjazdu następuje wyłącznie w formie pisemnej” jak i postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 216 stanowi niedozwolone postanowienie, o którym mowa w art. 385³ pkt 12 k.c., albowiem wyłącza obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości bądź w części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania. Zgodnie z brzmieniem ww. postanowień organizator ma prawo zatrzymać część, a nawet całość świadczenia spełnionego przez konsumenta w sytuacji, gdy sam zostaje zwolniony z wykonania świadczenia wzajemnego. Tego typu zapisy powodują sprzeczne z zasadą ekwiwalentności świadczeń nierównomierne rozłożenie praw i obowiązków stron umowy.

Ponadto niniejsze postanowienia stanowią również niedozwoloną klauzulę zdefiniowaną w art. 385³ pkt 16 k.c., albowiem nakładają wyłącznie na konsumenta obowiązek zapłaty ustalonej sumy na wypadek rezygnacji z wykonania umowy. Obowiązek zapłaty ustalonej ryczałtowo sumy na wypadek rezygnacji z umowy został - zgodnie z brzmieniem tych postanowień - nałożony wyłącznie na konsumenta. Powoduje to zabronioną w obrocie konsumenckim asymetrię w rozkładzie obciążeń stron, wynikającą z faktu wypowiedzenia umowy. W efekcie ryzyko związane z wykonaniem umowy zostało przerzucone na konsumenta.

Przedsiębiorca ma prawo do potrącenia kosztów w przypadku rezygnacji konsumenta z usługi. Jednakże kwota podlegająca potrąceniu powinna zostać ustalona w oparciu o indywidualne rozliczenie z konsumentem, z uwzględnieniem rzeczywistej straty poniesionej przez przedsiębiorcę.

Wobec powyższego, w ocenie Prezesa Urzędu nie znajdują dostatecznego uzasadnienia postanowienia umowne, które pozwalają na automatyczne, sztywno ustalone ryczałtowe potrącenie odpowiedniej części wypłaconych przez konsumenta kwot, w oderwaniu od rzeczywiście ponoszonej straty w wyniku rezygnacji przez niego z imprezy turystycznej. Takie klauzule umowne mają prowadzić do zatrzymania przez usługodawcę kwot przekraczających realną stratę i stanowiących nieuzasadniony zysk (tak również Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 19 maja 2005r. sygn. akt VI ACa 15/05, niepubl.).

Nie jest oczywiście wykluczone, iż w niektórych sytuacjach koszty rezygnacji uczestnika z imprezy wyliczone według zasad ogólnych (na podstawie art. 471 k.c.) mogą przekroczyć kwotę ryczałtu ustalonego w kwestionowanym postanowieniu. Niemniej jednak - w ocenie Prezesa Urzędu - w większości przypadków koszty takie nie powstaną, albowiem organizator turystyki ma możliwość sprzedania uczestnictwa w imprezie innemu klientowi, albo odwołania imprezy - bez żadnych sankcji finansowych - z powodu zgłoszenia się mniejszej liczby uczestników (art. 14 ust. 7 ustawy *o usługach turystycznych*).

Z uwagi na powyższe należy uznać, iż zarówno przytoczone postanowienie z rejestru jak i kwestionowany przez Prezesa Urzędu zapis są tożsame. Bez znaczenia przy tym pozostają różnice w zapisach wynikające z użytych sformułowań i wyrazów, które nie wpływają na wykładnię klauzuli.

Przywołać również należy wyrok z dnia 20 lutego 2007r. (sygn. akt XVII Amc 50/06), w którym Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie umowne zapis, który następnie został wpisany pod poz. 1246 do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone o treści: „*Uczestnik może zgłosić Organizatorowi reklamacje niezwłocznie po stwierdzeniu niewłaściwego wykonania usług w formie pisemnej, nie później niż 14 dni od dnia zakończenia imprezy i pod warunkiem ich wcześniejszego zgłoszenia pilotowi w trakcie imprezy turystycznej*”. Zarówno postanowienie wzorca o treści: „*Uczestnik może zgłosić organizatorowi reklamacje na piśmie nie później niż 14 dni od zakończenia imprezy pod warunkiem zgłoszenia zastrzeżeń pilotowi w trakcie wyjazdu. Reklamacje rozpatrywane będą nie później niż 30 dni po zakończeniu imprezy*” jak i postanowienie wpisane do Rejestru pod pozycją 1246 stanowią praktykę niedozwoloną. Cytowane postanowienia kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy i stanowią niedozwolone postanowienie, albowiem ograniczają termin do wniesienia reklamacji do 14 dni.

Zapis warunkujący odpowiedzialność organizatora od zgłoszenia reklamacji w terminie 14 dni od daty zakończenia imprezy jest zbyt krótki i prowadzić może do sytuacji, w której konsument pozbawiony zostanie możliwości zgłoszenia reklamacji. Jednoznaczne i kategoryczne sformułowanie zakwestionowanego postanowienia nie zawiera żadnych odstępstw od przyjętej zasady, zatem nawet w przypadku zaistnienia obiektywnych i niezależnych od konsumenta okoliczności uniemożliwiających mu złożenie reklamacji, takich jak np. choroba uczestnika, czy inny wypadek losowy, po upływie określonego terminu złożenie reklamacji staje się niedopuszczalne.

Zakreślenie tak krótkiego terminu może prowadzić do utrudnienia uczestnikowi imprezy turystycznej dochodzenia swoich praw a tym samym do ograniczenia odpowiedzialności przedsiębiorcy względem konsumenta z tytułu nienależytego wykonania umowy.

Z powyższych względów porównywane zapisy należy uznać za tożsame.

Zgodnie z powyższym wykazano, iż kwestionowane postanowienia umów mieszczą się w hipotezach wymienionych klauzul wpisanych do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Reasumując, skoro wykazano powyżej, iż kwestionowane zapisy umów są tożsame z klauzulami wpisanymi do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, to posługiwanie się nimi w obrocie konsumenckim uznać należy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazać zaniechanie jej stosowania.

W tym miejscu podkreślić należy, iż w toku niniejszego postępowania skarżony przedsiębiorca nie wykazał, aby zaniechał stosowania niedozwolonych praktyk, tj. nie udowodnił, iż wprowadził nowy wzorzec do obrotu (nie przedłożył umów zawartych według nowego wzorca), nie aneksował także umów zawartych według wzorca kwestionowanego przez Prezesa Urzędu. Tymczasem w świetle art. 27 ust. 3 ustawy *o ochronie (...)* ciężar udowodnienia zaniechania stosowania niedozwolonej praktyki spoczywa na przedsiębiorcy. W ocenie Prezesa Urzędu o zaniechaniu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów nie może świadczyć zwolnienie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne za okres przerw w prowadzeniu działalności gospodarczej (vide art. 14 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 2a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, t.j. Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późn. zm.). W tym miejscu podkreślić należy, iż przerwa w wykonywaniu działalności gospodarczej, zwana w praktyce i piśmiennictwie – zawieszeniem działalności gospodarczej, nie została dotychczas unormowana w ustawie z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz. U. 173, poz. 1807 z późn. zm.). Nie należy zatem utożsamiać zawieszenia wykonywania działalności, występującej w praktyce stosowania przepisów z zakresu ubezpieczeń społecznych, z jej całkowite zaprzestaniem.

Wobec powyższego uznać należy, że skarżony przedsiębiorca nie zakończył prowadzenia działalności gospodarczej, a co za tym idzie nie utracił statusu przedsiębiorcy. Stosowany przez niego wzorzec umowy, zawierający niedozwolone klauzule nadal znajduje się zatem w obrocie prawnym.

Wyżej prezentowany pogląd znajduje potwierdzenie w orzecznictwie. W uzasadnieniu wyroku z dnia 30 listopada 2005r. (sygn. akt I UK 95/2005, OSNP 2005, nr 19-20, poz. 311) Sąd Najwyższy podkreślił, iż działalność gospodarcza związana jest z koniecznością ponoszenia ryzyka gospodarczego.

Przedsiębiorca powinien zatem liczyć się z możliwością przestoju w działalności gospodarczej, spowodowanego brakiem płynności finansowej czy też chorobą. Natomiast w wyroku z dnia 4 września 2003r. (sygn. akt III AUa 45/2002, OSA 2004/5/11) Sąd Apelacyjny potwierdził, iż zawieszenie działalności gospodarczej jest jedynie stanem faktycznym, który może wpływać na obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie I sentencji tej decyzji.

Ad. II

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie (...) Prezes Urzędu może skorzystać z uprawnienia do nałożenia na przedsiębiorcę stosującego praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów kary pieniężnej w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Kara taka może być nałożona bez względu na to, czy przedsiębiorca dopuścił się naruszenia celowo, czy też nieumyślnie. Stosownie do art. 111 ustawy o ochronie (...) przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, w tym kar określonych w art. 106 tej ustawy, należy uwzględnić w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

W pkt I niniejszej decyzji stwierdzono stosowanie przez przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów opisanych szczegółowo powyżej. Praktyki te polegają na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone poprzez zamieszczenie we wzorcach umownych następujących zapisów: „W przypadku rezygnacji z wyjazdu uczestnik z przyczyn leżących po jego stronie, usługodawca dokona następujących potrąceń: a) w razie rezygnacji złożonej w terminie do 21 dni przed datą wyjazdu – opłatę w wysokości poniesionych kosztów; b) w razie rezygnacji złożonej w terminie od 20 do 7 dni przed datą wyjazdu-potrąca się 25% kosztów wyjazdu; c) w razie rezygnacji złożonej w terminie od 7 do 4 dni przed datą wyjazdu- potrąca się 80% kosztów wyjazdu; d) w razie rezygnacji złożonej w terminie krótszym niż 3 dni przed datą wyjazdu – potrąca się 100% kosztów wyjazdu. Rezygnacja z wyjazdu następuje wyłącznie w formie pisemnej”; „Uczestnik może zgłosić organizatorowi reklamacje na piśmie nie później niż 14 dni od zakończenia imprezy pod warunkiem zgłoszenia zastrzeżeń pilotowi w trakcie wyjazdu. Reklamacje rozpatrywane będą nie później niż 30 dni po zakończeniu imprezy”, które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (poz. 216, 1246). Konsekwencją stosowania powyższych praktyk jest pogorszenie sytuacji konsumentów. Okoliczność, że sporne zapisy zamieszczono we wzorcach umownych powoduje, że zostają one konsumentom narzucone. Fakt, że kwestionowane regulacje wynikają z wzorców umownych świadczy o ustalonym charakterze podejmowanych praktyk.

Powyższe okoliczności uzasadniają nałożenie w niniejszym przypadku kary, o jakiej mowa w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przychód osiągnięty przez przedsiębiorcę w 2007r. w wysokości 30 000,00 zł ustalono na podstawie złożonych dokumentów (dowód: karta 33). Przy ustalaniu wysokości kary Prezes Urzędu przyjął za podstawę obliczeń kwotę odpowiadającą wysokości przychodu osiągniętego przez przedsiębiorcę z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w 2007r.

Ustawa nie zawiera zamkniętego katalogu przesłanek, od których uzależniona jest wysokość kar nakładanych na przedsiębiorców. W art. 111 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów przykładowo jedynie wskazano, iż przy ustalaniu wysokości kar pieniężnych, Prezes Urzędu winien wziąć pod uwagę okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Ponadto orzecznictwo wskazuje, że w przypadku kar przesłankami, które należy brać pod uwagę, są: potencjał ekonomiczny przedsiębiorcy, skutki praktyki dla konkurencji lub kontrahentów, dopuszczalny poziom kary wynikający z przepisów ustawy oraz cele, jakie kara ma osiągnąć (por.: wyrok Sądu Najwyższego z 27.06.2000 r., sygn. akt I CKN 793/98).

Na wysokość kary w przedmiotowej sprawie miał wpływ zawodowy (profesjonalny) charakter prowadzonej przez Krzysztofa Łabędzkiego działalności na rynku usług turystycznych, stosowanie przez Krzysztofa Łabędzkiego praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów pomimo dostępność do Rejestru.

Prezes Urzędu wziął również pod uwagę sytuację finansową Biura Podróży KRISTO, wielkość przedsiębiorcy, zasięg działania i możliwość uiszczenia nałożonej kary pieniężnej.

Poza wymiarem indywidualnym kary, należy zwrócić uwagę na jej wymiar ogólny, funkcję odstraszającą i wychowawczą w stosunku do innych uczestników rynku.

W świetle powyższych okoliczności wysokość kary ustalono na poziomie 270 zł (słownie: dwieście siedemdziesiąt zł), co stanowi 0,9% przychodów osiągniętych przez przedsiębiorcę w roku 2007.

W ocenie Prezesa Urzędu kara wymierzona w tej wysokości jest adekwatna do stopnia naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes Urzędu, kierując się potrzebą zdecydowanego przeciwdziałania stosowaniu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów uznał, że orzeczona kara powinna stanowić dolegliwość dla uczestnika niniejszego postępowania. W tym przypadku kara powinna spełnić jednak przede wszystkim funkcję prewencyjną i wychowawczą, tak aby zapobiec w przyszłości naruszeniom przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie II sentencji tej decyzji.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP O/O Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy.

Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy
Dorota Karczewska

Otrzymują:

1. Krzysztof Łabędzki
ul. Kijowska 13/6
85 – 703 Bydgoszcz
2. a/a